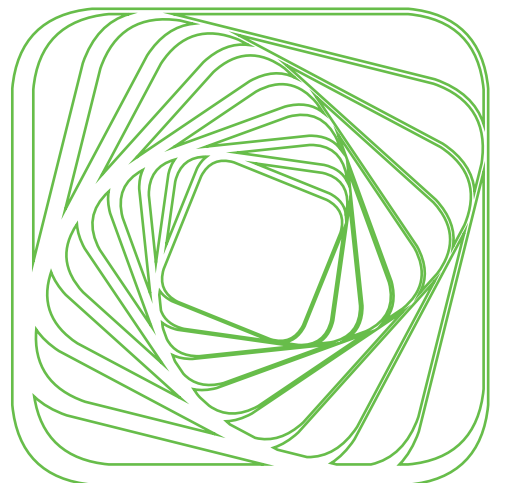

Biologia eta Geologia

ARAZO-EGOERA

Izenburua: Tenporak

Arloa / Materia: Biologia eta Geologia

Maila: DBH 1

Multzoa: Eduki komunak

Testuingurua

Telebistan entzun duzu "Tenporen arabera udaberria nahiko suabe joango dela". Arantzazun bizi den apaiz batek hala iragarri du. Urtaro bakoitzaren hasieran EITBko esatariak haren bila joaten dira iragarpen baten eske.

Problema

Eskolan ikasi duzu meteorologoek hurrengo egunetarako eguraldia iragartzen dutela. Horretarako, datu asko aztertzen dituzte, oso tresna konplexuen bidez lortutakoak. Baina, telebistan ikusi duzun bezala, badaude eguraldia iragartzen dutenak hainbeste traste erabili gabe.

Ez dakizu tenporak zer diren ezta apaizak iragarpenerako zein metodo erabiltze dituen. Zuk, hori argitu nahi duzu.

Xedea

Sasi-zientzien metodoak eta zientzien metodoak bereiztea, komunikabideetan agertzen diren berriak ezagutzuz, interpretatuz eta haietan esandakoa kritikoki ikertuz.

Helburuak

- Iker daitezkeen arazoak identifikatzea.
- Interneten informazioa bilatzea.
- Eguraldiaren aldagaiak urtaro oso batean zehar kontrolatzea.
- Tresna zehatzen bidez jasotako datuak prentsan agertutako iragarpen baten datuekin konparatzea.
- Ebidentzia zientifikoak modu egokian argumentatzea.
- Zientzia eta sasi-zientzia bereiztea eta haiei buruzko iritsi propioa sortzea.

Ataza

Argudio testu bat idaztea ikastetxeko webgune edo blogean argitaratzeko. Ikasleek tenporak erabiltzen dituztenen iragarpenak eta zientifikoki jasotzen diren iragarpenak konparatuko dituzte argudio testu batean eta testua datu-taulez lagunduko dute.

Jarraibideak

- Arazo egoera aurkeztuko da eta lan plana adostuko da.
- Talde-lanean honako hauek egin beharko dituzte:
 - Arazoaz hitz egin (zer dakiten, etxean zer entzun duten...)
 - Komunikabideetan (egunkariak, irratiak eta telebista-kateak) urtaro osorako egindako iragarpenak bilatu eta "iragarleek" esandakoa zehatz mehats jaso.
 - Jarraituko duten metodoa adostu.
 - Eguraldia adierazteko oinarrizko ezaugarriak zehaztu.
 - Datuak hiru hilabetetan zehar jasotzeko taulak diseinatu.
 - Gelakideen artean informazioa jasotzeko egunak banatu.
 - Ikastetxeko meteorologia estazioan egunero datuak jaso. Bestela, Euskalmetek egunero ematen dituen datuak ere jaso daitezke.
 - Datu guztiak aztertu eta ondorioak atera.
 - Tenporei buruzko argudio testu bat prestatu eta ikastetxeko blog edo webgunean jarri.
- Prozesua ebaluatuko da baita ikasitakoaren lorpena ere. (Autoebaluazioa eta koebaluazioa.

ARAZO-EGOERA

Izenburua: Odol-emaileen bila

Arloa / Materia: Biologia eta Geologia

Maila: DBH 3.

Multzoa: Pertsonak eta Osasuna

Testuingurua

Odol-emaileen elkarrekin ondoko iragarkia zabaldu du:

"Otsailean odol emateak 25% beherakada egin du. Beherakada honen ondorioz, gure erreserbak jasaten ari diren eragina dela eta, gure egoera komunikabideetan iragartzeko beharra sentitu dugu. Martxoan kanpaina bat egiteko asmoa dugu."

<http://www.donantesdesangre.com/gipuzkoa/>

Country	Population ^[1]	O+	A+	B+	AB+	O-	A-	B-	AB-
Spain ^[25]	47,125,002	36.0%	34.0%	8.0%	2.5%	9.0%	8.0%	2.0%	0.5%

Blood type distribution by country.

https://en.wikipedia.org/wiki/Blood_type_distribution_by_country

Problema

Iragarki bat irakurri duzu odol-emaileen beharraz ohartaraziz. Zure laguntza eskaini nahi duzu, baina 18 urte bete arte emailea izatea posiblea ez denez, ikastetxeko helduak kontzientziaztea pentsatu duzu. Zer egin dezakezu?

Xedea

Odol-bankuak egotearen beharraz kontzientziaztea eta bete behar diren baldintzak ezagutzea, odol-emailea izatearen garrantziaz ohartuz.

Helburuak

- Informazioa aukeratzea eta interpretatzea modu kritikoan.
- Odol-emailea izatearen garrantziaz baloratzea.
- Odol-emailea izateko baldintzak ezagutzea.
- Odol-bankuak edukitzearen beharraz ohartzea.

- Odol-emaileen Elkarrekin Euskadin betetzen duten papera baloratzea.
- Talde lanean aritzea, ardurak banatuz eta akordiotara iritsiz.

Ataza

Ikastetxean odol emaileak bilatzeko kanpaina bat prestatzea (kartel erakargarri bat eta aurkezpen digital bat). Ikastetxeko partaideen odol-taldeein (AB0 eta Rh odol taldeak) buruzko ikerketa bat egitea eta odola emateari buruzko informazioa jasoko dute. Ikastetxeko ikasle-langile-gurasoen odol-taldeen portzentajeak ikertu eta, ondoren, odola emateko zein aukera duten aztertuko dute.

Jarraibideak

- Arazo egoera aurkeztuko da eta lan plana adostuko da.
- Talde-lanean honako hauek egin beharko dituzte:
 - Odol-taldeein buruzko informazioa bilatzea: odol-taldeak (motak, portzentajeak European, Euskal Herrian...), zeinek eman dezake zeini, emailea izateko baldintzak, odol-bankuak...
 - Norberaren odol-taldeein buruzko inkesta bat prestatzea eta beste ikasle / irakasle / gurasoei pasatzea (ikerketa zabal daiteke eta ikastetxeko beste langileei).
 - Datuak jaso ondoren, gelan edota ikastetxean dagoen odol-mota bakoitzaren portzentajeak kalkulatzeko.
 - Ikastetxean, odola emateko kanpaina bat prestatzea (kartel erakargarri bat eta aurkezpen digital bat).
- Odol-emaileen elkarrekin kontaktuan jarri eta ikastetxera unitate mugikor bat joateko aukeraz hitz egitea.
- Prozesua ebaluatuko da baita ikasitakoaren lorpena ere. (Autoebaluazioa eta koebaluazioa).

ARAZO-EGOERA

Izenburua: Gure kostaldeko arrainen alde

Arloa / Materia: Biologia eta Geologia

Maila: DBH 4. Multzoa: Ekologia eta Ingurumena

Testuingurua

Euskal Herrian arrain asko jaten dugu. Hala ere, hemengo arrain asko ez daude egoera onean, ez kopuru aldetik ezta osasun aldetik ere. Arrantza jasangarria bultzatu nahi da Euskal Herriko kostaldean, baita Europako Elkarte osoan ere.

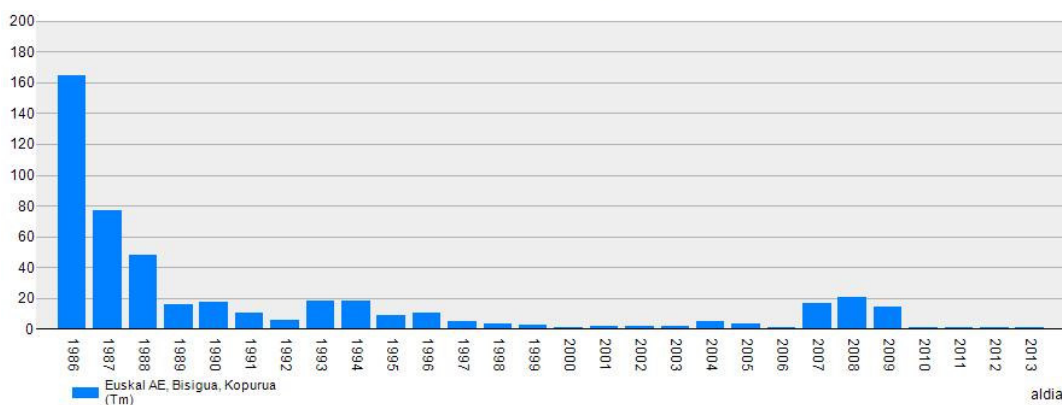
Ekologistak Martxan elkarteak itsas ekosistemak babestu eta arrantzaren etorkizuna bermatuko duen Europar arrantza politikaren erreforma eskatzen du

Ekologistak Martxan elkarteak iragan otsailaren 6an Europako Legebiltzarrak arrantzari buruz onartutako akordioa txalotzen du. Orain Europa osoko arrantza ministroei dagokie Europako legebiltzarkideekin zabalduko diren negoziaketetan, Legebiltzarreko akordioa aintzat hartzea eta arrantzaren etorkizuna babestea.

Itsasoan gehiegizko arrantzaizan da azken hamarkadetan, arrantza teknika suntsitzaileak erabiltzen dira, gero eta arrantza produktu gehiago kontsumitzen ditugu, eta hau guztia dela eta itsasoan, arrain sardak desagertzen ari dira.

Atlantikoan ezagutzen diren arrain multzo guztien %50-a gehiegi arrantzatuta daude eta Mediterraneoaren kasuan %82-a. Honako espezie ezagunak desagertzeko arriskuan daude: aingira, meroa, bakailaoa, izokina, itsas dortokak, eta arraia eta marrazo espezie ugari. Beste espezie asko gehiegi arrantzatzen dira eta zenbait tokitan desagertu dira: urraborua, mihi-arraina, bisigua, barbarina, antxoia, ezpata-arraina, olagarroa eta zigala.

Iturria: <http://www.ekologistakmartxan.org/eu/>

Taula: Bixiguaren arrantza-kopuruak (1986-2013) Iturria: <http://www.eustat.eus/>

Problema

Zuk bertako arrainak babestu eta kopuru egokian daudenak kontsumitu ditzakezu.

Zer egin dezakezu zuzen jokatzeko?

Xedea

Arrantzaren gain-ustiaketaz iritzi propioa sortzea, zehaztasunez adieraztea eta arazo egoera bati buruz argumentatzea. Hau egingo dute informazio zientifikoa bilatuz, aukeratuz eta interpretatuz.

Helburuak

- Gure kostaldean egoera larrian dauden arrain-motak ezagutzea.
- Arrantza-kopuruak mugatzeak eta arrantza-teknikak kontrolatzeak duten garrantziaz ohartzea.
- Informazioa aukeratzea eta interpretatzea modu kritikoan.
- Froga zientifikoetan oinarritu arrazoiez argumentatzeko.
- Arrantzaren gain-ustiaketa espezieen desagerpenarekin erlazionatzea.
- Itsas espezieak bizi-irauteko, arrantza jasangarriak duen garrantzia justifikatzea.
- Talde lanean aritzea, ardurak banatuz eta akordiotara iritsiz.

Ataza

Artikulu labur bat idaztea ikastetxeko blogean jartzeko. Gure kostaldetako bi arrain-mota gomendatuko dute eta justifikatu beharko dute haien aukeraren zergatia eta jasangarritasuna.

Jarraibideak

- Arazo egoera aurkeztuko da eta lan plana adostuko da.
- Talde-lanean honako hauek egin beharko dituzte:
 - Euskal Herriko kostaldetan arrantzatzen diren arrain-moten zerrenda, arrandegietan galdetuz eta interneten begiratuz.
 - Arrain horien egoerari buruzko informazioa (kopurua eta osasuna) interneten bilatzea.
 - Arrain horiek harrapatzeko arrantza-teknikaz informazioa jasotzea eta argazkiak eta diagrama lagungarriak biltzea.

- Artikulu bat idatziko dute bi arrainen kontsumoa gomendatuz Ikastetxeko blogean jartzeko eta, justifikaziorako, jasotako informazioa erabiliko dute.
- Prozesua ebaluatuko da baita ikasitakoaren lorpena ere. (Autoebaluazioa eta koebaluazioa).